

De Belgische Onafhankelijkheid (1830).

In september 1830 had België zich van Holland afgescheurd, om voortaan een onafhankelijk koninkrijk uit te maken. Weelde lag toen in de provincie Antwerpen, arrondissementeel, rechterlijk en bestuurlijk onder Turnhout, kanton Arendonk. Het Nationaal Congres nam het voorlopig bestuur in handen. Enige notabelen van de stad en het arrondissement Turnhout werden naar het Congres afgevaardigd. In 1831 werd prins Leopold van Saksen-Coburg in Duitsland tot Koning der Belgen uitgeroepen, onder de naam Leopold I. Doch, nauwelijks was hij 12 dagen ingehuldigd of de misnoegde Hollanders staken het hoofd op en grepen naar de wapens. Men wilde ons pasgeboren vaderland gewapenderhand heroveren. Op 4 augustus 1831 riep Leopold I zijn soldaten op, maar reeds twee dagen daarvoor waagden de Hollanders een inval in België. Aldus dacht hij de Belgen te verrassen en weldra onder de knie te krijgen, vermits het samengeraapte Belgisch leger nog niet slagvaardig was. Het Hollands leger, zo luidt de overlevering, viel binnen langs de baan die van Alphen naar de grens loopt en die ter hoogte van de Lei ongeveer de grens volgt naar Weelde Dorp toe. Een landbouwer, die werkzaam was in het veld op de Schrieken zag het leger afkomen en reed te paard in dolle vaart naar Weelde. Met de roep "De Hollanders, de Hollanders!!" werd de bevolking wakker geschud. Het nieuws belandde te Ravels, waar de boeren de eerste posten van het Belgisch leger verwittigden, een 150-tal schutters o.l.v. generaal Niellon.

A. De slag te Ravels (1831)

Het hollands leger is verder langs de grens voortgetrokken tot op de Kievit, waar het naar het Hoogeinde afzakte, om langs het Kanonnenstraatje naar het Ravels-Kamp op te rukken. Het kanonnenstraatje zou daar de oorsprong van zijn naam aan te danken hebben. In het Ravels-Kamp werden tijdens het Hollands bewind wapenoefeningen gehouden. Nu nog staan er acht stenen waterputten die daaraan herinneren. De paardsdrank en de Drank op Weelde herinneren nog aan die tijd. Ondertussen waren de mannen van Niellon op verkenning uitgetrokken naar Ravels, en konden er vuren op de eerste posten van het Hollands leger. Deze laatste trokken zich terug, waardoor Niellon de gelegenheid kreeg 850 jagers te voet te verzamelen. Doch Willem van Oranje, die dicht bij de grens opgesteld lag, voegde zich bij de Hertog van Saksen-Weimar. Zo werd het leger sterker, zodat amper 1000 Belgen tegenover duizenden Nederlanders stonden. Gedurende twee uur werd er hard gevochten te Ravels, tot generaal Niellon moest begeben en zich terugtrekken naar de Scheldetroepen.

B. Bevolking van Weelde in de negentiende eeuw.

Ter vergelijking geven wij hier enkele cijfers betreffende de bevolking van Weelde. In 1785 worden er 1019 inwoners opgegeven: 2 priesters, 356 mannen, 359 vrouwen, 177 jongelingen, 125 meisjes. In 1889 telde Weelde 1194 inwoners en in 1900 waren er 1189. In het eerste jaar werden 36 dopen genoteerd en 15 huwelijken ingezegend, terwijl in 1900 er 45 dopen waren en 5 huwelijken.

Het aantal hoeven toen reeds bereikte in 1800 het getal 70, zodat de landbouw toen reeds een hoge bloei gekend moet hebben. In 1784 telde Weelde 158 families met 1019 mensen: "Communitas Weeldensis recensita anno 1784, sic tamen, ut famuli famulaeque et commensales non admodum stabiles aut permanentes numerentur in alia charta scorum, eorumque numeris erat 158".

De bevolking groeide dus in een eeuw met ongeveer 170 eenheden aan, terwijl Weelde nu reeds 2638 inwoners telt. Dat betekent een aangroei van 1459 eenheden of meer dan verdubbeling. In het kader van de Kempische evolutie is dit relatief groot: de bevolking van de Antwerpse Kempen is de laatste 25 jaar aangegroeid met 150.000 eenheden, wat een toename is van 34% terwijl de aangroei van de Belgische bevolking in haar geheel 40% bedraagt.

C. Een nieuw politiereglement (1853).

Als gevolg van de gemeentewet van 30 maart 1836 werd een politiereglement uitgevaardigd aangaande:

- Art.1. Afspanningen, herbergen en andere openbare plaatsen.
- Art.2. Vreemdelingen.
- Art.3. Openbare verlustigingen, danspartijen, schouwspelen en omreizende muzikanten.
- Art.4. Algemene gezondheid, zuiverheid der straten, voorzorgen ter voorkoming van besmettelijke ziekten, verkoop van drogerijen.
- Art.5. Veiligheid en gemak van doorgang der straten en openbare wegen.
- Art.6. Middelen om brand te voorkomen.
- Art.7. Verscheidene zaken.
- Art.8. Straffen wegens overtredingen.

Dit politiereglement werd uitgevaardigd op 29 september 1853 en regelde definitief de orde wat betreft de openbare zeden, de hygiëne en de openbare orde.

D. De botermarkt van Weelde (1860).

Bij koninklijk besluit van 10 augustus 1857, nr.3442/47972, werd de gemeente gemachtigd een wekelijkse botermarkt in te richten elke dinsdag 's namiddags te houden, en, ingeval deze met een feestdag samenviel, op de volgende dag. Op grond van de wet van 30 maart 1836 stelde de gemeenteraad in 1860 een reglement op. Hoelang deze markt bestaan heeft kunnen wij niet met zekerheid zeggen, maar alleszins is ze reeds voor 1900 verdwenen.

E. De eerste wereldoorlog (1914-1918)

Tijdens de eerste wereldoorlog gebeurde er te Weelde niets buitengewoons. De burgerwacht beschermde het dorp. Ook de eiken die langs de weg stonden werden omgehakt en dwars over de straten gelegd. Al wat de mensen aan kostbare stukken bezaten werd in de akkers begraven. Uit Weelde vielen er in deze oorlog 28 soldaten. Wanneer de Duitsers binnenvielen in Turnhout werd het een stroom in noordelijke richting. Ongeveer 4000 Turnhouters kwamen naar Weelde, terwijl in Weelde de bevolking vluchtte naar Nederland. Wanneer de hertog van Saxe-Coburg Gotha zijn manschappen bezocht logeerde hij in de pastorie van de Sint-Michielskerk.

